Cải cách, đổi mới chủ nghĩa xã hội ở Trung Quốc, Việt Nam và thế giới hiện nay

PGS, TS NGUYỄN VIẾT THẢO
Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: vietthaodcs@gmail.com

Nhận ngày 2 tháng 10 năm 2022; chấp nhận đăng tháng 11 năm 2022.

Tóm tắt: *Thắng lợi của Cách mạng tháng Mười năm 1917 và sự ra đời của nước Nga xã hội chủ nghĩa đã chấm dứt gần 3 thế kỷ chế độ tư bản chủ nghĩa độc tôn trên bản đồ chính trị thế giới; biến chủ nghĩa xã hội từ lý luận khoa học trở thành hiện thực sinh động; khai sinh ra một hình thái kinh tế - xã hội mới trong lịch sử nhân loại có thiên chức phủ định biện chứng hình thái tư bản chủ nghĩa. Trên con đường ấy, những thành tựu và cống hiến của Đảng Cộng sản Trung Quốc, Đảng Cộng sản Việt Nam và các đảng cộng sản khác có ý nghĩa khẳng định và tầm vóc lịch sử rất lớn lao.*
Từ khóa: *cải cách; đổi mới; chủ nghĩa xã hội; Trung Quốc; Việt Nam; thế giới.*

Abstract: *The victory of the 1917 October Revolution and the birth of Russian Soviet Federative Socialist Republic ended nearly three centuries of monopoly capitalism on the world political map, turning socialism from scientific theory into vivid reality. This event also gave birth to a new socio-economic form in the history of mankind which has the duty to dialectically negate capitalism. On that path, the achievements and contributions of the Communist Party of China, the Communist Party of Vietnam and other communist parties have affirmative significance and great historical implication.*
Keywords: *reform; renewal; socialism; China; Vietnam; world.*

Năm 1922, theo con đường tháng Mười và nước Nga Xô viết, Liên bang Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Xô viết (Liên Xô) được thành lập với hơn 200 triệu dân và trên 22 triệu km2 diện tích lãnh thổ xuyên từ châu Á sang châu Âu. Ngay ở các thập kỷ tiếp theo, Liên bang Xô viết đạt nhiều thành tựu phát triển kinh tế - xã hội rất ấn tượng, nêu ra một hình mẫu về hòa bình, hữu nghị giữa các dân tộc; về văn minh và tiến bộ xã hội; về giải phóng giai cấp, giải phóng xã hội, giải phóng lao động và giải phóng con người.

Sau chiến tranh thế giới thứ hai năm 1945, hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới ra đời, chiếm gần 1/3 diện tích, 1/4 dân số và 40% sản lượng công nghiệp toàn thế giới. Với người lao động ở vị trí làm chủ xã hội, các nước xã hội chủ nghĩa đạt nhiều thành tựu vĩ đại: kinh tế phát triển mạnh mẽ, vượt qua chủ nghĩa tư bản về tốc độ tăng trưởng trong nhiều thập kỷ; công nghiệp hóa thành công, nhanh chóng xóa bỏ tình trạng nghèo nàn ở nhiều quốc gia, trở thành một lực lượng kinh tế - vật chất hùng hậu trên thế giới; phát triển xã hội với nhiều ưu việt về văn hóa, giáo dục, y tế, nhà ở, thể thao, bình đẳng giới, phúc lợi xã hội và quyền của nhân dân lao động nói chung; phát triển khoa học, kỹ thuật, công nghệ với tốc độ và thành tựu bước ngoặt, dẫn đầu thế giới trên nhiều lĩnh vực, điển hình là khoa học vũ trụ, kỹ thuật quân sự; thực hành nền đối ngoại hòa bình, hợp tác và phát triển, gắn hòa

bình với độc lập dân tộc, chủ quyền quốc gia, quyền tự quyết, bình đẳng trong sinh hoạt quốc tế; tạo ra một kiểu quan hệ quốc tế mới giữa các quốc gia dân tộc; giương cao ngọn cờ chủ nghĩa quốc tế vô sản…

Tuy nhiên, do những sai lầm, hạn chế trong chủ trương, chính sách phát triển kinh tế - xã hội và xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền nhân dân, Liên Xô và các quốc gia xã hội chủ nghĩa lâm vào khó khăn, trì trệ và khủng hoảng. Chế độ xã hội chủ nghĩa bị tan rã, sụp đổ ở Liên Xô và các nước Đông Âu từ những năm cuối thập kỷ 80 và đến năm 1991. Trên nhiều phương diện, có thể đánh giá đây là cuộc khủng hoảng nặng nề nhất trong lịch sử chủ nghĩa xã hội, đã gây ra những tổn thất, bi kịch chưa từng có tiền lệ, đến mức mà những kẻ chống cộng đã nghĩ đến sự cáo chung của toàn bộ chủ nghĩa cộng sản trước khi thế kỷ XX kết thúc![1].

Trước thách thức sống còn như vậy, các nước xã hội chủ nghĩa đều điều chỉnh đường lối, chiến lược, dồn trọng tâm cho các chủ trương, chính sách khắc phục khủng hoảng. Phát triển kinh tế được Trung Quốc, Việt Nam… xác định là nhiệm vụ trung tâm, mọi nhiệm vụ khác phải góp phần phục vụ nhiệm vụ trung tâm này nhằm chấm dứt tình trạng thiếu đói, khan hiếm hàng hóa, dịch vụ, khẩn trương giảm nghèo, giải phóng sức sản xuất, tạo ra nhiều của cải, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho nhân dân. Trung Quốc đã ưu tiên phát triển các tỉnh duyên hải Đông Bắc, tạo ra các đầu tầu cần thiết kéo đoàn tàu khổng lồ của quốc gia hơn 1,4 tỷ dân ra khỏi nghèo đói, khủng hoảng. Việt Nam tập trung vào 3 chương trình kinh tế lớn: chương trình sản xuất lương thực - thực phẩm, chương trình sản xuất hàng tiêu dùng và chương trình sản xuất hàng xuất khẩu; nhờ vậy, đến năm 1996, về cơ bản đã ra khỏi khủng hoảng, bước vào thời kỳ phát triển mới. Cuba đã kiên trì trụ vững và chấm dứt được "thời kỳ đặc biệt" ngay những năm đầu thế kỷ XX. Phong trào cộng sản quốc tế đã có nhiều bước hồi phục từ năm 1993. Năm 2000, xuất hiện chủ nghĩa xã hội thế kỷ XXI trong làn sóng cánh tả Mỹ La tinh sau nhiều năm điều chỉnh, thích nghi. Khắc phục thành công tình trạng khủng hoảng, phục hồi, trụ vững là bước đi cần thiết đầu tiên nhằm bảo vệ và kiên định con đường tháng Mười Nga, kiên định mục tiêu chủ nghĩa xã hội trong giai đoạn vận động quanh co của lịch sử thế giới hiện đại.

Trên cơ sở phục hồi quan trọng đó, các nước xã hội chủ nghĩa đã năng động, sáng tạo xây dựng mô hình và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội phù hợp với bối cảnh mới của thời đại và điều kiện cụ thể của đất nước.

Trên cơ sở kết hợp chủ nghĩa Mác với tư tưởng Mao Trạch Đông, lý luận Đặng Tiểu Bình, tư tưởng quan trọng ba đại diện, quan điểm phát triển khoa học và tư tưởng Tập Cận Bình về chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc thời đại mới, Đảng Cộng sản Trung Quốc đã xây dựng, ngày càng hoàn thiện mô hình và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của dân tộc Trung Hoa. Đó là một cường quốc xã hội chủ nghĩa phát triển, giàu mạnh, dân chủ, văn minh, hài hòa, tươi đẹp. Để thực hiện thành công mô hình này, cần quán triệt 8 điều cần sáng tỏ và 14 điều kiên trì. Tám điều cần sáng tỏ gồm: *Một là*, làm rõ nhiệm vụ chung của kiên trì và phát triển chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc là thực hiện hiện đại hóa xã hội chủ nghĩa và phục hưng dân tộc Trung Hoa vĩ đại. *Hai là,* làm rõ mâu thuẫn chủ yếu của xã hội Trung Quốc là mâu thuẫn giữa nhu cầu cuộc sống tốt đẹp ngày càng tăng của nhân dân với sự phát triển không cân bằng, không đầy đủ, cần phải kiên trì tư tưởng phát triển lấy nhân dân làm trung tâm, không ngừng thúc đẩy sự phát triển toàn diện của con người, toàn thể nhân dân cùng nhau giàu có. *Ba là*, làm rõ bố cục tổng thể "Ngũ vị nhất thể" (5 trong 1): kinh tế, chính trị, xã hội, văn hóa và văn minh sinh thái; bố cục chiến lược là *"*Bốn toàn diện*"*: đi sâu cải

cách toàn diện, xây dựng xã hội khá giả toàn diện, quản lý đất nước bằng pháp luật toàn diện, nghiêm trị Đảng toàn diện. *Bốn là,* làm rõ mục tiêu chung của đi sâu cải cách toàn diện là hoàn thiện và phát triển chế độ xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc, thúc đẩy hiện đại hóa hệ thống quản trị và năng lực quản trị quốc gia. *Năm là,* làm rõ mục tiêu chung của thúc đẩy toàn diện quản lý đất nước bằng pháp luật là xây dựng hệ thống pháp trị xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc, xây dựng nhà nước pháp trị xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc. *Sáu là,* làm rõ mục tiêu cường quân của Đảng trong thời đại mới là xây dựng một quân đội nhân dân nghe Đảng chỉ huy, có tác phong tốt đẹp; xây dựng quân đội nhân dân thành một đội quân hàng đầu thế giới. *Bảy là,* làm rõ ngoại giao nước lớn đặc sắc Trung Quốc là thúc đẩy xây dựng quan hệ quốc tế kiểu mới; thúc đẩy xây dựng cộng đồng chung vận mệnh nhân loại. *Tám là*, làm rõ đặc trưng bản chất nhất của chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc là sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc; ưu thế lớn nhất của chế độ xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc là sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc.

Mười bốn điều kiên trì gồm: *Một là*, kiên trì sự lãnh đạo của Đảng đối với mọi công tác, theo đó Đảng, chính quyền, quân đội, dân sự, sinh viên, đông, tây, nam, bắc, trung tâm - Đảng lãnh đạo tất cả. *Hai là,* kiên trì lấy nhân dân làm trung tâm, kiên trì địa vị chủ thể của nhân dân. *Ba là*, kiên trì đi sâu cải cách toàn diện, phát huy đầy đủ tính ưu việt của chế độ xã hội chủ nghĩa ở Trung Quốc. *Bốn là*, kiên trì quan niệm phát triển mới "sáng tạo, hài hòa, xanh hóa, mở cửa, cùng hưởng". *Năm là,* kiên trì sự thống nhất hữu cơ giữa sự lãnh đạo của Đảng, quyền làm chủ của nhân dân và quản lý đất nước theo pháp luật. *Sáu là,* kiên trì quản lý đất nước toàn diện theo pháp luật, nhất thể hóa giữa nhà nước pháp quyền, chính phủ pháp quyền và xã hội pháp quyền. *Bảy là,* kiên trì hệ thống giá trị hạt nhân xã hội chủ nghĩa gồm 24 chữ: giàu mạnh, dân chủ, văn minh, hài hòa, tự do, bình đẳng, công bằng, pháp trị, yêu nước, kính nghiệp, thành tín, thân thiện. *Tám là*, kiên trì bảo đảm và cải thiện dân sinh trong phát triển. *Chín là*, kiên trì sự cộng sinh hài hòa giữa con người và tự nhiên. *Mười là,* kiên trì quan niệm an ninh quốc gia tổng thể, đặt lợi ích quốc gia lên trên hết, lấy an ninh nhân dân làm tôn chỉ, lấy an ninh chính trị làm căn bản. *Mười một là,* kiên trì sự lãnh đạo tuyệt đối của Đảng đối với quân đội. *Mười hai là,* kiên trì phương châm "một quốc gia, hai chế độ" và thúc đẩy thống nhất Tổ quốc. *Mười ba là,* kiên trì thúc đẩy xây dựng cộng đồng chung vận mệnh nhân loại; thúc đẩy xây dựng quan hệ quốc tế kiểu mới tôn trọng lẫn nhau, công bằng, chính nghĩa, hợp tác cùng thắng. *Mười bốn là,* kiên trì nghiêm trị Đảng toàn diện.

Tháng 10 năm 2022, Đại hội XX Đảng Cộng sản Trung Quốc nhấn mạnh "2 xác lập": xác lập địa vị hạt nhân của Tổng Bí thư Tập Cận Bình và xác lập vị trí chỉ đạo của tư tưởng Tập Cận Bình về chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc thời đại mới trong quá trình thực hiện mục tiêu 100 năm lần thứ hai, xây dựng Trung Quốc trở thành một cường quốc xã hội chủ nghĩa hiện đại toàn diện.

Ở Việt Nam, Đảng Cộng sản Việt Nam đã xây dựng, bổ sung, ngày càng hoàn thiện nhận thức về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của đất nước. Xã hội xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam là xã hội có 8 đặc trưng: Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh; do nhân dân làm chủ; có nền kinh tế phát triển cao dựa trên lực lượng sản xuất hiện đại và quan hệ sản xuất tiến bộ phù hợp; có nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc; con người có cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc, có điều kiện phát triển toàn diện; các dân tộc trong cộng đồng Việt Nam bình đẳng, đoàn kết, tôn trọng và giúp nhau cùng phát triển; có Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của nhân dân, do nhân dân, vì nhân

dân do Đảng Cộng sản lãnh đạo; có quan hệ hữu nghị và hợp tác với các nước trên thế giới.

Để xây dựng quốc gia xã hội chủ nghĩa như vậy, cần quán triệt thực hiện 8 phương hướng cơ bản. *Một là*, đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước gắn với phát triển kinh tế tri thức, bảo vệ tài nguyên, môi trường. *Hai là*, phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa. *Ba là*, xây dựng nền văn hoá tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc; xây dựng con người, nâng cao đời sống nhân dân, thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội. *Bốn là*, bảo đảm vững chắc quốc phòng và an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội. *Năm là*, thực hiện đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, hoà bình, hữu nghị, hợp tác và phát triển; chủ động và tích cực hội nhập quốc tế. *Sáu là*, xây dựng nền dân chủ xã hội chủ nghĩa, thực hiện đại đoàn kết toàn dân tộc, tăng cường và mở rộng mặt trận dân tộc thống nhất. *Bảy là*, xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân. *Tám là*, xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh.

Trong quá trình đổi mới quá độ đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, cần nhận thức đúng và giải quyết tốt các mối quan hệ lớn, bao gồm các mối quan hệ giữa ổn định, đổi mới và phát triển; giữa đổi mới kinh tế và đổi mới chính trị; giữa tuân theo các quy luật thị trường và bảo đảm định hướng xã hội chủ nghĩa; giữa phát triển lực lượng sản xuất và xây dựng, hoàn thiện từng bước quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa; giữa Nhà nước, thị trường và xã hội; giữa tăng trưởng kinh tế và phát triển văn hoá, thực hiện tiến bộ, công bằng xã hội, bảo vệ môi trường; giữa xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa; giữa độc lập, tự chủ và hội nhập quốc tế; giữa Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý và nhân dân làm chủ; giữa thực hành dân chủ và tăng cường pháp chế, bảo đảm kỷ cương xã hội. Trong nhận thức và giải quyết các quan hệ lớn, cần chú trọng hơn đến bảo đảm định hướng xã hội chủ nghĩa; xây dựng, hoàn thiện quan hệ sản xuất tiến bộ, phù hợp; phát triển văn hoá, thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội, bảo vệ môi trường; bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa; giữ vững độc lập, tự chủ và phát huy quyền làm chủ của nhân dân.

Ở Cuba, khái niệm mô hình kinh tế - xã hội của sự phát triển xã hội chủ nghĩa (gọi tắt là mô hình chủ nghĩa xã hội) đã được Đại hội VII (2016) thông qua. Đại hội VIII (2021) bổ sung, cập nhật một số nội dung quan trọng. Về tầm nhìn, Đảng xác định xã hội Cuba đang trong thời kỳ lịch sử xây dựng quốc gia xã hội chủ nghĩa có chủ quyền, độc lập, dân chủ, phồn vinh và bền vững. Về các nguyên tắc chủ yếu, Đảng khẳng định: con người là mục tiêu và chủ thể; sở hữu xã hội chủ nghĩa của toàn dân về các tư liệu sản xuất chủ yếu là hình thức chủ đạo trong hệ thống kinh tế - xã hội; vai trò của đổi mới sáng tạo khoa học - công nghệ đối với sự phát triển kinh tế - xã hội; nhà nước xã hội chủ nghĩa của pháp quyền và công bằng xã hội như sự bảo đảm cho bình đẳng về quyền lợi và nghĩa vụ, không để ai bị bỏ rơi. Về lực lượng lãnh đạo, đó là Đảng Cộng sản Cuba - chính đảng duy nhất, chính đảng của Martí, Fidel và Mác - Lênin. Đảng là đội tiền phong có tổ chức của dân tộc Cuba, thể hiện khối đoàn kết của những người Cuba xung quanh ban lãnh đạo của sự nghiệp cách mạng.

Về các quá trình cải tạo và chuyển biến cần thiết nhằm củng cố và tiếp tục sự nghiệp cách mạng trong thời kỳ mới, Đảng Cộng sản Cuba nêu bật các trọng tâm lớn. *Một là*, củng cố vai trò của sở hữu xã hội chủ nghĩa của toàn dân về các tư liệu sản xuất chủ yếu; thừa nhận và đa dạng hóa các hình thức sở hữu khác nhau kèm theo các hình thức quản lý gắn kết với nhau; hoàn thiện đồng bộ hệ thống quản lý có kế hoạch đối với sự phát triển kinh tế - xã hội với Nhà nước như thực thể điều hành, phối hợp, điều chỉnh mọi chủ thể; đồng thời, thực hiện phi tập trung hóa các chức năng, quyền hạn đến các cấp

chính quyền, trong đó cấp huyện là cấp chủ yếu. *Hai là*, thừa nhận thị trường, quản lý và vận hành thị trường một cách hợp lý nhằm bảo đảm cho các biện pháp quản lý tập trung, các chính sách kinh tế vĩ mô và các công cụ chính sách khác hướng các chủ thể kinh tế ra các quyết định đồng thuận với lợi ích của toàn xã hội. *Ba là*, đẩy mạnh phát triển khoa học và công nghệ, đổi mới sáng tạo để nhân tố này có vai trò chủ yếu trong nâng cao hiệu quả, chất lượng và sức sản xuất trên mọi lĩnh vực. *Bốn là*, bảo đảm cho lao động và đức tính cần cù trở thành những giá trị đạo đức cốt lõi; thực hiện nguyên tắc phân phối xã hội chủ nghĩa theo số lượng và chất lượng lao động như kênh chủ yếu để thỏa mãn nhu cầu của con người.

Ở Venezuela và một số nước Mỹ La tinh khác, chủ nghĩa xã hội thế kỷ XXI đã được thực hiện trong hai thập kỷ vừa qua như một mô hình và con đường mới trong lịch sử phong trào xã hội chủ nghĩa thế giới. Đây là những cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa giành chính quyền bằng con đường dân chủ, thông qua bầu cử. Tuy vẫn phải chuẩn bị, củng cố sức mạnh bạo lực cần thiết, nhưng các lực lượng xã hội chủ nghĩa đã chiến đấu và chiến thắng các thế lực tư sản và mọi lực lượng đối lập khác bằng lá phiếu của cử tri; đã giải quyết vấn đề "ai thắng ai" bằng phương thức tích hợp cuộc đấu tranh giai cấp vào cuộc đấu tranh dân tộc, đấu tranh nhân dân rộng rãi. Ngay sau khi giành được chính quyền, các lực lượng cách mạng phải làm tan rã bộ máy nhà nước tư sản cũ, không phải bằng bạo lực, mà bằng hàng loạt các cuộc trưng cầu dân ý, cải cách hiến pháp nhằm đập tan bằng cách giải thể cả cơ sở kinh tế và cơ cấu tổ chức bộ máy của chính quyền cũ. Trong quá trình xây dựng xã hội mới, chính quyền cách mạng rất chú trọng tạo lập kinh tế Nhà nước vững mạnh trong nền kinh tế thị trường, phát huy vai trò chủ thể của nhân dân trong nền dân chủ tham dự rộng rãi, đảm bảo các ưu việt xã hội chủ nghĩa (giáo dục, y tế miễn phí cho mọi người dân), xây dựng nhà nước pháp quyền, thực hiện đường lối đối ngoại hòa bình, chống đế quốc, hợp tác và phát triển… Cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa và công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội thế kỷ XXI ở Mỹ La tinh được dựa trên nền tảng tư tưởng của chủ nghĩa Mác - Lênin kết hợp với các tư tưởng chính trị tiến bộ của các dân tộc trong khu vực (tư tưởng Simón Bolívar, tư tưởng César Sandino, thuyết Thần học giải phóng…). Như vậy là, từ nền tảng tư tưởng đến con đường, mô hình và chiến lược, chủ nghĩa xã hội thế kỷ XXI là một thử nghiệm mới của chủ nghĩa xã hội trên thế giới ngày nay. Ra đời và tồn tại trong bối cảnh không còn hệ thống xã hội chủ nghĩa thế giới và chủ nghĩa tư bản đế quốc đang có ưu thế tạm thời, chủ nghĩa xã hội thế kỷ XXI đã kiên định và sáng tạo vượt qua mọi thử thách, khẳng định tính tất yếu lịch sử của chủ nghĩa xã hội nói chung như sự thay thế đối với mô hình của chủ nghĩa tự do mới tư bản chủ nghĩa.

Với vai trò là lực lượng tiên phong, nòng cốt và hùng hậu nhất của phong trào xã hội chủ nghĩa thế giới hiện nay, các nước xã hội chủ nghĩa Trung Quốc, Việt Nam, Cuba… và các lực lượng xã hội chủ nghĩa Mỹ La tinh đã xây dựng các mô hình và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội vừa phong phú, sinh động vừa thống nhất trên cơ sở những nguyên lý của chủ nghĩa Mác - Lênin về chủ nghĩa xã hội. Đây là thành tựu có ý nghĩa lịch sử, thể hiện sự kiên định thông qua sáng tạo; bảo vệ chủ nghĩa xã hội bằng đổi mới nhận thức về chủ nghĩa xã hội và hoạt động thực tiễn xây dựng chủ nghĩa xã hội. Cuộc đấu tranh "ai thắng ai" trong thời kỳ lịch sử đặc thù vừa qua được quyết định bằng trí tuệ của đội ngũ những người kiên định con đường và mục tiêu chủ nghĩa xã hội. Nhờ vậy, phong trào xã hội chủ nghĩa thế giới không chỉ vượt qua thời điểm khủng hoảng về lý luận, mà còn được củng cố bằng những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử mà các quốc gia xã hội chủ nghĩa và chủ nghĩa

xã hội thế kỷ XXI ở Mỹ La tinh đã đạt được. Một trang sử mới của phong trào xã hội chủ nghĩa thế giới đã được mở ra, trang sử của cải cách, đổi mới, sáng tạo để kiên định con đường và mục tiêu chủ nghĩa xã hội trong giai đoạn hiện nay của thời đại[2].

Các đảng cộng sản, công nhân ở Nga và các nước tư bản phát triển cũng năng động đổi mới nhận thức về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội trong bối cảnh hiện nay của thời đại. Các đảng đều thống nhất khẳng định, chủ nghĩa xã hội phải là một chế độ xã hội của giải phóng và phát triển. Giải phóng dân tộc khỏi mọi hình thức nô dịch, thống trị; giải phóng giai cấp để không còn chế độ bóc lột lao động; giải phóng xã hội để tiến tới bình đẳng, công bằng xã hội; giải phóng lao động để lao động không làm tha hóa con người; giải phóng con người để đưa con người từ "vương quốc của tất yếu" đến "vương quốc của tự do". Phát triển để mang lại phồn vinh, thịnh vượng, giàu mạnh cho nhân dân và đất nước, tạo điều kiện, tiền đề cho mỗi con người đều được phát triển toàn diện. Các đảng nhất quán khẳng định có nhiều mô hình, con đường đi lên chủ nghĩa xã hội; đồng thời, nhấn mạnh phạm trù phổ quát hiện nay là phát triển bền vững, hài hòa giữa con người, xã hội và tự nhiên; khẳng định kinh tế thị trường là tất yếu trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội nhưng cần phát huy vai trò điều tiết của nhà nước xã hội chủ nghĩa; nhấn mạnh tầm quan trọng của tăng trưởng kinh tế và phát triển các quan hệ sản xuất xã hội chủ nghĩa, chấn hưng tinh thần, văn hóa, đạo đức; chú trọng xây dựng nền dân chủ, mọi quyền lực phải thuộc về nhân dân, nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa… Các đảng tiếp tục khẳng định nhu cầu vượt qua chủ nghĩa tư bản; thường xuyên xây dựng các phương án thay thế chủ nghĩa tư bản; tiến hành đấu tranh cách mạng qua nhiều giai đoạn, tận dụng dân chủ, nghị trường để đấu tranh giành chính quyền; triển khai đấu tranh giai cấp trong lòng cuộc đấu tranh nhân dân, đấu tranh xã hội rộng lớn…[3] Đây là những nhận thức, quan điểm rất có giá trị, phản ánh tầm nhìn từ bên trong chủ nghĩa tư bản hiện đại, từ "những ô cửa sổ nhỏ" do chính sự phát triển cao của chủ nghĩa tư bản tạo ra để nhìn sang chủ nghĩa cộng sản trong bối cảnh mới của thế giới và thời đại ngày nay. Tầm nhìn này là không thể thiếu đối với đội ngũ cộng sản trên thế giới trong các nỗ lực tiếp tục phát triển nhận thức về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội trong một thế giới đang thay đổi hiện nay.

Từ năm 1917 đến nay, thế giới đã có rất nhiều đổi thay và đảo lộn, thậm chí có những bước vận động quanh co, phức tạp nhưng lô gích vận động trong sự phê phán chủ nghĩa tư bản và thực hiện các phương án thay thế chủ nghĩa tư bản thì không hề thay đổi. Loài người sẽ tiếp tục tìm ra những con đường đi đến tiến bộ xã hội, đến chủ nghĩa nhân văn hoàn bị: không còn bóc lột, bất công, nô dịch và áp bức giữa người với người, giữa giai cấp với giai cấp, giữa dân tộc với dân tộc. Trên con đường ấy, những thành tựu và cống hiến của Đảng Cộng sản Trung Quốc, Đảng Cộng sản Việt Nam và các đảng cộng sản khác có ý nghĩa khẳng định và tầm vóc lịch sử rất lớn lao./.

(1) Richard Nixon: 1999: Victory without war, https://www.foreignaffairs.com/reviews/capsule-review/1988-09-01/1999-victory-without-war (truy cập ngày 19.9.2022)

(2) Xem *Tham luận Tọa đàm "Sự phát triển lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của các đảng cầm quyền trên thế giới và tác động đến tiến trình tìm tòi, bổ sung, phát triển lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam qua 40 năm đổi mới"*, Hội đồng Lý luận Trung ương, mã số: KX.04.02/21-25, Hà Nội, tháng 7.2022.

(3). Xem *Tham luận Tọa đàm "Sự phát triển lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội của các đảng cộng sản và phong trào công nhân ở các nước tư bản phát triển trên thế giới và tác động đến tiến trình tìm tòi, bổ sung, phát triển lý luận về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam qua 40 năm đổi mới"*, Hội đồng Lý luận Trung ương, mã số: KX.04.02/21-25, Hà Nội, tháng 8.2022.